

תוצר יצירתי אישי

תחום הדעת: אזרחות

מהו תוצר יצירתי אישי?

במשימה זו יתבקשו התלמידים להכין תוצר יצירתי אישי וכן דף בקטלוג מוזיאלי המתאר את התוצר היצירתי. על התוצר היצירתי לעסוק בסוגיה/בדילמה שבחרו בהתאם לתוכנית הלימודים באזרחות ובהתאם לאשכול (החטיבה) הנבחר למשימות ובהיבטים השונים המתקשרים לנושאים הנלמדים.

שלבי ביצוע המשימה

המשימה מורכבת מארבעה שלבים:

שלב 1 – היכרות עם המשימה: הכרת הנדרש במשימה ובשלביה השונים; הכרת הקריטריונים שעל פיהם יוערך התוצר הסופי; צפייה בתוצר לדוגמה.

שלב 2 – תכנון: תכנון שלבי ביצוע המשימה; בחירה והצגה בראשי פרקים של תיאור הסוגיה/הדילמה האזרחית האקטואלית במדינת ישראל. כתיבת תיאור של תהליך היצירה המתוכנן, פירוט החומרים והכלים שימשו בעת ביצוע היצירה; בחירה והצגה בראשי פרקים של הסוגיה/ דילמה ושל ההיבט שבחר התלמיד; ציון שלושה מושגים שונים לפחות מתוכנית הלימודים באזרחות ובהתאם לחטיבה נבחרת למשימות העולים מתוך כל מקור (ניתן להשתמש במושג אחד בלבד מהחטיבה הנבחרת למבחן בתיאור הסוגיה/ דילמה). כתיבת ערך / מושג מתוכנית הלימודים באזרחות, הצגה וסיווג של מקורות; הגשה למורה של ראשי הפרקים, המושגים והמקורות.

שלב 3 – טיוטה: הרחבת ראשי הפרקים שהוגשו בשלב 2 ועריכת שינויים נדרשים בהתאם להערות המורה בשלב 2; על התוכן להיות עצמאי ובלשון התלמיד, יש להציג את הסוגיה/ דילמה בסדר הגיוני, באופן ברור, מהימן ומפורט, צירוף תצלום של התוצר היצירתי; כתיבת תוכן להיבט, לעמדה/לתובנה האישית; כתיבת תוכן לדו-שיח (דיאלוג) בין התוצר היצירתי לבין ההיבט והעמדה/התובנה האישית; הגשה למורה של טיוטת המשימה.

שלב 4 – הגשה סופית: כתיבה ועריכת שינויים נדרשים בהתאם למשוב המורה בשלב 3. הגשה של התוצר הסופי: דף בקטלוג מוזיאלי המתאר את התוצר היצירתי וכן תצלום של התוצר עצמו ומבדק/משוב אישי (רפלקציה).

התוצר

התוצר הוא דף בקטלוג מוזיאלי המתאר את התוצר היצירתי.
בדף בקטלוג המוזיאלי נכללים החלקים האלה:

1. תיאור הסוגיה/הדילמה
2. היבט: עמדה/תובנה אישית
3. התוצר היצירתי (תצלום)
4. דו-שיח (דיאלוג) בין התוצר היצירתי לבין ההיבט והעמדה/התובנה האישית
5. מושגים
6. מקורות
7. מבדק/משוב אישי (רפלקציה)

פירוט חלקי התוצר - "תוצר יצירתי אישי":

תיאור הסוגיה/הדילמה

- התלמיד יבחר סוגיה/דילמה בהתאם לתוכנית הלימודים באזרחות ובהתאם לאשכול (חטיבה) הנבחר למשימות. נושא זה יהיה הבסיס לתוכן הדף בקטלוג המוזיאלי המלווה ולתוצר היצירתי עצמו שיכין (לאחר שאישר המורה את הנושא שבחרו).
- התלמיד יציג את הסוגיה/הדילמה שבחר באופן ברור, מהימן ומפורט.
- התלמיד יציין שני מושגים שונים לפחות, מתוכנית הלימודים באזרחות ובהתאם לחטיבה הנבחרת (ניתן להשתמש במושג אחד בלבד מהחטיבה הנבחרת למבחן). ידגיש את המושגים בגוף הטקסט, ישלב ויקשר את המושגים העולים מתוך המקורות שבחרתם לסוגיה/לדילמה. בנוסף יש לקשר תוך הצגת רכיבי המושג הרלוונטיים.

- התלמיד יציג ויסווג שני מקורות רלוונטיים, שונים ומהימנים, מלבד ספר הלימוד, לתיאור הסוגיה/הדילמה. אחד המקורות צריך שיהיה מקור אזורי רשמי - כל מסמך המתפרסם מטעם המדינה.
- התלמיד ינמק מדוע לדעתו מקורות אלה מהימנים ורלוונטיים למשימה. התלמיד ישלב את המקורות בתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה על ידי הוספת מראי מקום מלאים ומפורטים.

המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-200-400 מילים.

(יש להתבסס על מאמרים ועל כתבות חדשותיות מ-4 השנים האחרונות, ומקור אזורי רשמי - כל מסמך המתפרסם מטעם המדינה - העדכני ביותר. ויקיפדיה/המכלול וכיוצ"ב לא נחשבים למקורות. כן ניתן להיכנס לערך בויקיפדיה על מנת למצוא בו המלצות קריאה והפניות למקורות)

היבט: עמדה/תובנה אישית

- התלמיד יבחר היבט כלשהו מתוך הסוגיה/הדילמה (כגון היבט כלכלי, פוליטי, חברתי וכדומה) בהתאם לאשכול (חטיבה) הנבחר למשימות.
- לאחר שחקר התלמיד את הסוגיה/הדילמה ואת ההיבט שבחר, הוא יציין איזה היבט בחר, יציג את ההיבט ויכתוב בלשונו ובסדר הגיוני עמדה/תובנה אישית הנוגעת להיבט זה.
- התלמיד יציין מושג אחד לפחות, מתוכנית הלימודים באזרחות ובהתאם לחטיבה הנבחרת, הרלוונטי לתוכן ההיבט והעמדה/התובנה האישית שלו. ישלב ויקשר את המושגים להיבט ולעמדה/לתובנה האישית שלו. התלמיד ידגיש את המושג בגוף הטקסט.
- התלמיד יציין מושג/ערך רלוונטי אחד מתוכנית הלימודים באזרחות, שסייע לו לגבש את העמדה/התובנה האישית שלו. התלמיד יסביר כיצד מושג/ערך זה קשור בסוגיה/בדילמה, וכיצד הוא תרם לגיבוש העמדה/התובנה האישית שלו ביחס להיבט שבחר. התלמיד ידגיש את המושג/ערך בגוף הטקסט.
- התלמיד יציג ויסווג מקור אחד לפחות, מלבד ספר הלימוד, מהימן ורלוונטי לביסוס ההיבט העמדה/התובנה האישית שלו. על מקור זה להיות שונה מהמקורות ששימשו אותו בתיאור הסוגיה/הדילמה. התלמיד ינמק מדוע לדעתו המקור מהימן ורלוונטי למשימה. התלמיד ישלב את המקור בתוכן כתבת המשנה על ידי הוספת מראי מקום מלאים ומפורטים.
- התלמיד יכתוב בלשונו וישתמש באופן ביקורתי ואחראי בכלי בינה מלאכותית (לאחר שאימת ועיבד את המידע שהתקבל).

המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-200-400 מילים.

התוצר היצירתי

- התלמיד יתכנן וייצור יצירה מקורית - כרזה, פסל, ציור, כריכה לספר, קומיקס (עלילון), בול דואר וכדומה - המבטאת את העמדה/התובנה האישית שלו בהקשר של ההיבט שבחר, לסוגיה/דילמה. על התוצר היצירתי להיות פרי מחשבתו, לשקף חשיבה עצמאית, להציג רעיון חדשני או ייחודי, ולהעיד על חשיבה מקורית שאינה העתקה או חיקוי של יצירה קיימת. בביצוע התוצר היצירתי על התלמיד לגלות תעוזה, חדשנות וגמישות מחשבתית הן בבחירת הרעיונות, הן בצורת הביצוע ובאופן הצגתו.
- על התלמיד לכתוב שם לתוצר היצירתי המשקף אותו, את החשיבה הנבחרת למשימות ואת הסוגיה/הדילמה.
- על התלמיד לתאר את התוצר היצירתי. התיאור יתמקד במאפיינים הפיזיים והחזותיים של התוצר היצירתי: מגוון הצבעים, הגודל והממדים, הצורות והקווים, הסידור והקומפוזיציה, וכן האופן שבו יוצג התוצר (למשל עומד, תלוי, פרוס, מצולם וכדומה). מומלץ להתייחס גם לנראות הכללית – מה לוכד את העין תחילה, מה נמצא במרכז, ובאילו פרטים נוספים אפשר להבחין כאשר מתבוננים מקרוב. מטרת התיאור היא לאפשר לכל מי שקורא את הדף בקטלוג המוזיאלי "לראות בעיני רוחו" את היצירה, גם אם היא אינה נמצאת לנגד עיניו בפועל.
- התלמיד יפרט באילו חומרים ובאילו כלים השתמש ליצירת התוצר היצירתי.
- התלמיד יצרף תצלום של התוצר היצירתי. (על הקובץ להיות בפורמט JPEG בגודל MB2 לכל היותר).

התלמיד יוכל להגיש את תצלום התוצר היצירתי החל בשלב 3.

המלצה: תיאור התוצר יהיה בהיקף של כ-15-50 מילים.

דו-שיח (דיאלוג) בין התוצר היצירתי לבין ההיבט והעמדה/התובנה האישית

בחלק זה על התלמיד להראות כיצד העמדה/התובנה האישית שגיבש ביחס להיבט שבחר משתקפת בתוצר היצירתי עצמו.

- התלמיד יסביר כיצד התוצר היצירתי שלו מבטא את העמדה/התובנה האישית שהציג ביחס להיבט שבחר.

- התלמיד יתייחס לרכיבי התוצר היצירתי – יתאר את השימוש בצבעים, בצורות, במבנה, בקומפוזיציה, במיקום, במרקם או בכל רכיב אחר, ויסביר כיצד כל אחד מן הרכיבים מסייע לו לבטא את העמדה/התובנה האישית שלו.

התלמיד יוכל לערוך את החלק הזה החל בשלב 3.

המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-250-450 מילים.

מושגים

התלמיד יציין שלושה מושגים שונים לפחות הרלוונטיים מתוכנית הלימודים באזרחות ובהתאם לחטיבה הנבחרת.
התלמיד יקפיד לשלב ולקשר כל מושג לתוכן של הקטע הרלוונטי.

- התלמיד ישלב ויקשר שני מושגים שונים לפחות לתיאור הסוגיה/ דילמה בהתאם לתוכנית הלימודים באזרחות (ניתן להתבסס על מושג אחד בלבד מהחטיבה הנבחרת למבחן) ובהתאם לחטיבה הנבחרת למשימות הרלוונטיים לתיאור הסוגיה/הדילמה ולדו-שיח (דיאלוג) בין התוצר היצירתי לבין ההיבט והעמדה/התובנה האישית.
- התלמיד ישלב ויקשר מושג אחד לפחות מתוכנית הלימודים באזרחות ובהתאם לחטיבה הנבחרת, הרלוונטי להיבט והעמדה/התובנה האישית. התלמיד ישלב ויקשר את המושג לתכנים אלה.
- התלמיד יקשר מושג/ערך אחד לפחות מתוכנית הלימודים באזרחות לעמדה/לתובנה האישית, ויסביר כיצד מושג/ערך זה תרם לגיבוש העמדה/התובנה האישית.

מקורות

התלמיד יבחר למשימה שלושה מקורות שונים לפחות, מהימנים ורלוונטיים לחלקי המשימה השונים.

- התלמיד יציג שני מקורות לפחות, הרלוונטיים לתיאור הסוגיה/הדילמה ולדו-שיח (דיאלוג) בין התוצר היצירתי לבין ההיבט והעמדה/התובנה האישית. אחד המקורות צריך שיהיה מקור אזרחי רשמי - כל מסמך המתפרסם מטעם המדינה.

- התלמיד יציג מקור נוסף אחד לפחות מהימן ורלוונטי לביסוס תוכן ההיבט והעמדה/התובנה האישית. (מקור זה יהיה שונה מהמקורות ששימשו אותו בתיאור הסוגיה/הדילמה).

(יש להתבסס על מאמרים ועל כתבות חדשותיות מ-4 השנים האחרונות, ומקור אזרחי רשמי - כל מסמך המתפרסם מטעם המדינה - העדכני ביותר. ויקיפדיה/המכלול וכיוצ"ב לא נחשבים למקורות. כן ניתן להיכנס לערך בוויקיפדיה על מנת למצוא בו המלצות קריאה והפניות למקורות)

מקורות - כללי:

- עבור כל מקור המצורף לרשימת המקורות על התלמיד למלא את כל הסעיפים המוגדרים ברכיב ניהול המקורות ולנמק מדוע לדעתו המקורות מהימנים ורלוונטיים למשימה.
- תוכן שנוצר על ידי בינה מלאכותית לא יתקבל כמקור במשימה. תוכן זה יכול לשמש כלי עזר לאיתור מקורות מהימנים ורלוונטיים. רק המקורות המהימנים והרלוונטיים שהתלמיד יאתר יכולים לשמש מקורות לכתיבת המשימה.
- לאחר שיגיש התלמיד את המשימה, ידרג המורה את רמת הרלוונטיות והמהימנות של כל המקורות: גבוהה, בינונית או נמוכה.

- התלמיד ישלב את המקורות בפסקאות הרלוונטיות במשימה על ידי הוספת מראי מקום מלאים ומפורטים.
- מומלץ להימנע מהוספת מראי מקום למקורות שהמורה דירג את הרלוונטיות ו/או המהימנות שלהם ברמה נמוכה.

מבדק/משוב אישי (רפלקציה)

במסגרת ההגשה הסופית של שלב 4, התלמיד יתבקש לערוך שיחה עם בוט, שהיא חלק בלתי נפרד מהמשימה.

שיחה זו תיפתח במערכת רק לאחר שיגיש התלמיד את עבודתו במסגרת שלב 4. מרגע זה יוקצב לתלמיד פרק זמן של שלוש יממות (72 שעות) להתחיל את ביצוע המבדק/המשוב האישי. בתום פרק הזמן הזה תיחסם בפני התלמיד הגישה לביצוע המבדק/המשוב האישי והוא לא יוכל עוד לבצעו.

הערה: השיחה עם הבוט נערכת בדיבור. יש לוודא מראש שהציוד הנדרש קיים, וכי התלמיד נמצא בסביבה שקטה המאפשרת ביצוע תקין של המבדק/המשוב האישי.

בתחילת השיחה יציג הבוט את עצמו ויסביר את אופן ביצוע המבדק/המשוב האישי. בסיום ההסבר יתבקש התלמיד לאשר שהבין את ההנחיות ושהוא מוכן להתחיל. אישור זה יגרום לפתיחת המבדק/המשוב האישי בפועל.

המבדק מוגבל בזמן (המערכת תיידע מראש מהו פרק הזמן המוקצב לו). השיחה תתנהל במבנה של שאלות ותשובות.

השאלות הן בשני תחומים:

- שאלות תוכן – שאלות הקשורות בנושא העבודה שהגיש התלמיד. מטרתן לוודא שהתלמיד הבין והפנים את הרעיונות המרכזיים ולמד את הידע שעליו התבססה העבודה.

- שאלות משוב אישי – שאלות שמטרתן לאפשר לתלמיד לשתף בתחושותיו ובחווייתו בנוגע לתהליך שעבר: מה למד, באילו קשיים נתקל, באילו אסטרטגיות השתמש וכדומה.

באמצעות שיחה זו נבחנת לא רק איכות התוצר הסופי, אלא גם עומק ההבנה האישית של התלמיד ויכולתו להתבונן באופן ביקורתי ומשמעותי על תהליך הלמידה שעבר.

שימוש בבינה מלאכותית:

אפשר להשתמש בכלי בינה מלאכותית ככלי עזר במשימה, אך חשוב לעשות זאת בצורה מושכלת, ביקורתית ואחראית. שימוש נכון בבינה מלאכותית יכול להעצים את תהליך הלמידה של התלמיד ולסייע לו באיסוף מידע, בסיעור מוחות, בניסוח ראשוני ובארגון הרעיונות. עם זאת, האחריות על איכות העבודה היא של התלמיד בלבד!

כדי להבטיח שהמשימה תהיה איכותית, עצמאית, מקורית ותשקף את תהליך הלמידה של התלמיד, את הידע שרכש ואת התובנות האוטנטיות שלו, על התלמיד להקפיד על ההנחיות האלה:

1. הטקסט של המשימה צריך להיות מנוסח בלשונו, והרעיונות במשימה צריכים להיות כתובים בסדר הגיוני המשקף לכידות רעיונית. על התלמיד לזכור כי מטרת העבודה היא להציג ולהפגין את הידע, ההבנה והיכולת שלו, ולא של כלי הבינה המלאכותית.
2. על התלמיד להשתמש באופן ביקורתי ואחראי בכלי בינה מלאכותית – עליו לעבד את כל המידע שמתקבל מכלי בינה מלאכותית. על התלמיד לאמת תמיד את נכונות המידע באמצעות מקורות מהימנים, לבדוק את המהימנות והרלוונטיות של המקורות שהבינה המלאכותית מציעה, לשפר את הניסוחים ולהתאים אותם לסגנונו האישי ולדרישות המשימה.
3. על התלמיד להקפיד להוסיף מראי מקום מלאים ומפורטים למקורות רלוונטיים ומהימנים במקומות המתאימים לכל אורך המשימה.

חשוב! תוכן שנוצר על ידי בינה מלאכותית לא יתקבל כמקור במשימה. תוכן זה יכול לשמש כלי עזר לאיתור מקורות מהימנים ורלוונטיים. רק המקורות המהימנים והרלוונטיים שהתלמיד יאתר יכולים לשמש מקורות לכתיבת המשימה.

המיומנויות המרכזיות שהתלמידים ירכשו בעת ביצוע המשימה הן:

- אוריינות לשונית
- אוריינות מידע והערכה
- חשיבה ביקורתית
- חשיבה יצירתית